

01/02/2026

י"ד שבט תשפ"ו

לכבוד

חה"כ אלי כהן

שר האנרגיה והתשתיות

הנידון: בחינה מחודשת של קידום תחנות כוח בגז במרחב עמק חפר – היבטי אקלים, ביטחון ובריאות הציבור

פורום האקלים הישראלי הוקם בינואר 2022 ביוזמתו של הנשיא הרצוג במטרה לקדם את מדינת ישראל להתמודד טוב יותר עם היבטיו השונים של משבר האקלים. בין היתר מקדם הפורום אימוץ מדיניות של אנרגיה מתחדשת הפחתת פליטות מזהמים והגנה על בריאות הציבור.

על רקע זה, אנו מבקשים להביע דאגה עמוקה מהקידום המואץ של מספר תחנות כוח המונעות בגז מחצבים במרחב עמק חפר והסביבה. מהמידע המקצועי שנאסף על ידי מומחי תכנון, סביבה ובריאות הציבור, עולה תמונת מצב של **ריכוז חריג** של תשתיות ייצור חשמל **מזהמות** בתוך תא שטח חקלאי ומיושב (13 ק"מ מקצה לקצה), ללא בחינה אזורית מצטברת ושקופה של השלכותיו.

קידום התחנות נשען על החלטת ממשלה 2282 (אומצה בסוף שנת 2024), המגדירה הקמת תחנות כוח בגז ברחי הארץ כאינטרס לאומי – 13 תחנות חדשות עד 2040. בשם הדחיפות להאיץ את ההליך היא מעבירה אחריות ליזמים פרטיים, שמבצעים את התהליך התכנוני לקראת אישור בוועדה לתשתיות לאומיות (ות"ל), תוך צמצום רלוונטיות עמדת הרשויות המקומיות ואי וודאות לגבי מחיר הזיהום – אותו ישלמו התושבים.

בהקשר זה, חשוב לציין כי יישום החלטת ממשלה 2282, הקובעת יעדים מספריים להוספת כושר ייצור חשמל מבוסס גז, מיושם כיום באופן הסותר את מחויבותיה האקלימיות של מדינת ישראל. אף שהחלטה מותרת גמישות במיקום התחנות, בפועל גמישות זו מנוצלת לריכוז תשתיות מזהמות באזורים חקלאיים ומיושבים, ללא ראייה אינטגרטיבית של כושר הנשיאה האזורי, ההשלכות הבריאותיות וחלופות מבוססות אנרגיה מתחדשת. **מצב זה יוצר פער מהותי בין היעדים הלאומיים בדבר מעבר לאנרגיה נקייה וצמצום פליטות, לבין הפרקטיקה התכנונית בפועל.**

תחנות כוח מבוססות גז אינן מתקני אנרגיה נקייה. גם כאשר הן עומדות בערכי הפליטה הקבועים בדיון, הן פולטות מזהמי אוויר וגזי חממה בהיקפים משמעותיים, בעלי השפעה מצטברת על איכות האוויר ובריאות הציבור.

באופן ספציפי, עמק חפר הוא מהמרחבים החקלאיים והפתוחים החשובים במרכז הארץ. הקמת מספר תחנות כוח בלב שטחים אלה, בצמידות ליישובים ולרצף אוכלוסייה רחב, סותרת שמירה על קרקע חקלאית והימנעות מהקמת תעשייה כבדה בתוך אזורים מיושבים. ניסיון העבר מלמד כי מדובר בשינוי בלתי הפיך של אופי המרחב.

באזור עמק חפר קיימים כבר היום מקורות זיהום משמעותיים ובמקום שתושבי האזור יהנו מהפחתת הזיהום, עם הפסקת פעילותה של תחנת אורות רבין, יוקמו באזורם מספר תחנות כח חדשות (על פי דוח המפל"ס 2024, תחנת אורות רבין בחדרה מדורגת במקום הראשון כבעלת העלות החיצונית הגבוהה ביותר בישראל). הוספת תחנות נוספות עלולה להוביל לעלייה בתחלואה נשימתית ולפגיעה ממשית בקבוצות רגישות, ובראשן ילדים. חובת המדינה לבחון היבטים אלה לעומק, וליישם את עקרון הזהירות המונעת, המקבלת משנה תוקף כאשר מדובר בתשתיות בעלות השפעה רחבת היקף וארוכת טווח.

אנו סבורים כי ביטחון אנרגטי הוא יעד לאומי חיוני – אך הוא אינו יכול לבוא על חשבון ביטחון בריאותי, סביבתי וחברתי. מדיניות אחראית מחייבת:

- בחינה של ההשלכות הסביבתיות והבריאותיות בראייה רחבת.
- העדפת חלופות מבוססות אנרגיה מתחדשת, התייעלות וביזור ייצור החשמל.
- הרחקת תשתיות מזהמות מאזורים מיושבים וצפופי אוכלוסייה, בהתאם לעקרונות תכנון מקובלים בישראל ובעולם.

לאור האמור, אנו קוראים לעצור את קידום תחנות הכוח המתוכננות במרחב עמק חפר, ולבחון מחדש את המענה לצרכי משק החשמל תוך ראייה אינטגרטיבית של אקלים, תכנון, בריאות הציבור ושמירה על השטחים הפתוחים והחקלאיים.

כמו כן, אנו תומכים ביוזמת משרד האנרגיה להשתמש בכספי קרן העושר להקמת קרן הלוואות להקמת גגות סולאריים במרחב הבנוי בישראל, מהלך שיתאם למטרות הקרן כפי שהוגדרו בחוק ויקדם את מהפכת הבטחון האנרגטי הדרושה לישראל בדחיפות.

נשמח לעמוד לרשותכם להעמקה מקצועית ולדיון ענייני בנושא חשוב זה.

בברכה,

ד"ר נטע גלנור, מנהלת פורום האקלים הישראלי

ד"ר דב חנין, יו"ר פורום האקלים הישראלי

העתקים:

מנכ"ל מינהל התכנון, מר רפי אלמליח

יו"ר הוועדה לתשתיות לאומיות, מר נתן אלנתן

מתכנתת הוועדה לתשתיות לאומיות, נאוה אלינסקי רדעי

סגנית מתכנתת הוועדה לתשתיות לאומיות, ליאת דופור דרור